

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Sociálních studií a speciální pedagogiky

Studijní program: Sociální práce

Studijní obor Penitenciární péče
(kombinace):

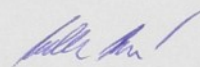
Majetková trestná činnost na Liberecku
The property offence committed in the city of
Liberec

Bakalářská práce: 08-FP-KSS-4008

Autor:

Jana Havlíková (Dostálová)

Podpis:

Adresa:

U Sila 1205

463 11, Liberec 30

Vedoucí práce: doc. Ing. Jiří Vacek, Csc..

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
50	0	0	1	5	0

V Liberci dne: 14. dubna 2009

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení:

Jana Havlíková

Adresa:

U Sila 1205, 463 11 Liberec

Studijní program:

Sociální práce

Studijní obor:

Peniterciální péče

Kód oboru:

7502R023

Název práce:

MAJETKOVÁ TRESTNÁ ČINNOST
SPÁCHANÁ V MĚSTĚ LIBERCI

Název práce v angličtině:

THE PROPERTY OFFENCE COMMITTED IN THE CITY
OF LIBEREC

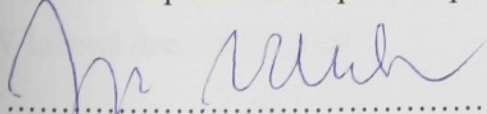
Vedoucí práce:

doc. Ing. Jiří Vacek, CSc.

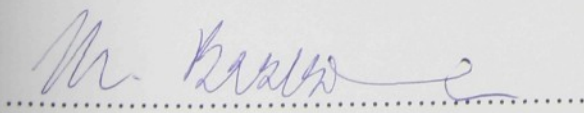
Termín odevzdání práce:

15. 04. 2009

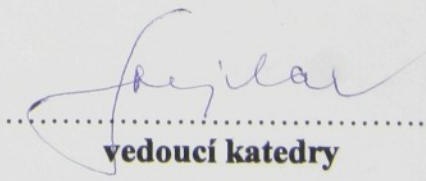
Bakalářská práce musí splňovat požadavky pro udělení akademického titulu „bakalář“ (Bc.).

vedoucí bakalářské práce

děkan FP TUL

vedoucí katedry

Zadání převzal (student): Jana Havlíková

Datum: 28. 02. 2008

Podpis studenta:

Cíl práce:

Zjistit jaká je nejčastější majetková trestná činnost páchaná v městě Liberci za posledních 10 let.

Základní literatura:

- CIBULKA, K., CIBULKOVÁ, V. *Trestní právo*. 1. vyd. Ostrava: Sokrates, 2005. ISBN 80-86572-21-8
- SCHEINOST, M. *Výzkum ekonomické kriminality*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7338-031-5.
- ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologiet*. 1. vyd. Praha, 2006. ISBN 80-86898-73-3.
- MATOUŠEK, O. *Mládež a delikvence*. 1. vyd. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-226-2.
- ZOUBKOVÁ, I. *Kriminologie a prevence kriminality*. 1. vyd. Praha: Travis, 2003. ISBN 80-86795-22-5.

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne: 28.02.2008.

Jana Havlíková

Poděkování

Především velice děkuji doc. Ing. Jiřímu Vackovi, Csc. za cenné rady, podněty i kritické, ale velmi konstruktivní připomínky při zpracování bakalářské práce. Dále děkuji především své rodině za trpělivost a podporu .

Název bakalářské práce: Majetková trestná činnost spáchaná v městě Liberci

Název bakalářské práce v angličtině: The property offence committed in the city
of Liberec

Jméno a příjmení autora: Jana Havlíková

Akademický rok odevzdání bakalářské práce: 2008/2009

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Jiří Vacek, Csc.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá základním rozbořem majetkové trestné činnosti. Cílem bakalářské práce bylo zjistit jaká je nejčastější majetková trestná činnost v rámci působnosti Policie České republiky na Liberecku za posledních 10 let..

V teoretické části je popisováno rozdělení majetkové trestné činnosti podle trestního zákona, pojmy, druhy, kritéria rozdělení majetkové trestné činnosti.

V praktické části je analýzou statistických výstupů a spisové dokumentace zjišťována nejčastější majetková trestná činnost na Liberecku.

Tato práce by mohla být přínosem pro pracovníky prevence. Každoročně policejní management stanovuje priority na další období a vyhodnocuje jak se dařilo tyto priority plnit za dané období. Údaje v této bakalářské práci by mohli rovněž využít.

Klíčová slova: majetková trestná činnost, trestní zákon, rozdělení, pojem, druh, kritéria, analýza, prevence, priority, vyhodnocení.

Annotation

The bachelor thesis is engaged in the basic analysis of criminality. The goal of the bachelor thesis was found out which holding criminality is most frequent in the frame activity of the Police of the Czech Republic in Liberec region in last ten years.

The theoretical part is describing holding criminality in consonance with penal law, notions, types and criteria of classification of holding criminality.

In the practical part, through the analysis of statistical sinks and file documentation, it is founding out the most frequent holding criminality in Liberec region.

This thesis could be a benefit for prevention criminality workers. Every year the police management determines priorities for each police organ for the next period and evaluates how the priorities are accomplished for that specific year. The data of this section is also very helpful and could be used.

Keywords: criminality, penal law, notions, types, criteria, analysis, prevention, priorities, accomplished. .

Annotation

Meine Bachelorarbeit beschäftigt sich mit der Grundanalyse der Vermögenskriminalität. Das Ziel dieser Bachelorarbeit war festzustellen, welche Typen der Vermögenskriminalität in den letzten zehn Jahren im Rahmen des Wirkungsbereiches der Polizei der Tschechischen Republik in der Region Reichenberg am häufigsten aufgetreten sind.

In dem theoretischen Teil wird die Aufteilung der Vermögenskriminalität laut Strafgesetz beschrieben, Begriffe, Arten, Teilungskriterien der Vermögenskriminalität.

In dem praktischen Teil wird anhand der Analyse der statistischen Angaben und der Aktendokumentation der häufigste Typ der Vermögenskriminalität in der Region Reichenberg festgestellt.

Diese Arbeit kann auch für die Vorbeugungstätigkeit von großer Bedeutung sein.

Alljährlich bestimmt das Polizeimanagement die Prioritäten für weiteren Zeitraum und wertet aus, wie diese Prioritäten für den jeweiligen Zeitraum erfüllt worden sind.

Die Resultate dieser, Bachelorarbeit können auch zu diesem Zweck gut dienen.

Schlüsselwörter: die Vermögenskriminalität, das Strafgesetz, die Begriffe, die Arten, die Teilungskriterien, die statistischen Angaben, die Vorbeugungstätigkeit, die Prioritäten, bestimmen

Obsah

1 ÚVOD.....	1
2 TEORETICKÁ ČÁST	3
2.1 MAJETKOVÁ TRESTNÁ ČINNOST.....	3
2.1.2 Rozdělení majetkových trestných činů	4
2.1.2.1 Krádež	4
2.1.2.1.1 Způsoby páchaní krádeží.....	7
2.1.2.1.2 Osobnost pachatele krádeže.....	11
2.1.2.2 Zpronevěra.....	13
2.1.2.3 Neoprávněné užívání cizí věci.....	15
2.1.2.4 Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru.....	16
2.1.2.5 Neoprávněné držení platební karty.....	16
2.1.2.6 Podvod.....	17
2.1.2.7 Pojistný podvod.....	18
2.1.2.8 Úvěrový podvod.....	18
2.1.2.9 Provozování nepoctivých her a sázek.....	19
2.1.2.10 Podílnictví.....	20
2.1.2.11 Legalizace výnosů z trestné činnosti.....	21
2.1.2.12 Lichva.....	22
2.1.2.13 Zatajení věci.....	23
2.1.2.14 Porušování povinnosti při správě cizího majetku.....	23
2.1.2.15 Poškozování věřitele, zvýhodňování věřitele, pletichy v insolvenčním řízení, předlužení.....	24
2.1.2.16 Poškozování cizí věci.....	25
2.1.2.17 Poškození a zneužití záznamu na nosiči informací.....	26
2.1.2.18 Zneužívání vlastnictví.....	27
2.1.3 PREVENCE MAJETKOVÉ KRIMINALITY.....	28
3 PRAKTICKÁ ČÁST.....	29
3.1 CÍL PRAKTICKÉ ČÁSTI.....	29
3.2 STANOVENÍ PŘEDPOKLADŮ.....	30
3.3 POUŽITÉ METODY	30
3.4 POPIS POUŽITÝCH PODKLADŮ.....	30
3.5 ROZBOR DAT A JEJICH INTERPRETACE.....	30
3.6 SHRNUÍ VÝSLEDKŮ.....	39
4 ZÁVĚR.....	42
5 NAVRHOVANÁ OPATŘENÍ	43
6 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	44

1 ÚVOD

Tématem předložené bakalářské práce je majetková trestná činnost na Liberecku. Téma jsem zvolila nejen pro jeho aktuálnost, vzhledem k tomu, že majetková trestná činnost vzrůstá, ale také proto, že toto téma úzce souvisí s mou profesí. Pracuji na Obvodním oddělení Policie České republiky v Liberci, kde se převážně zabývám majetkovou trestnou činností.

Cílem této bakalářské práce je zjistit jaká je nejčastější majetková trestná činnost na Liberecku za posledních 10 let.

Tato práce by mohla být přínosem pro pracovníky prevence na úseku kriminality. Policejní management každoročně stanovuje priority pro jednotlivé policejní útvary na další období a dále vyhodnocuje jak se tyto priority dařilo plnit za daný rok, i v této oblasti lze výsledky této bakalářské práce využít.

Práce je rozdělena na dvě části a to teoretickou a praktickou.

V teoretické části je popsáno základní rozdělení majetkové trestné činnosti, její základní znaky, kritéria atd. Jsou zde teoreticky popsány možné příčiny nárůstu majetkové trestné činnosti, pohnutky pachatelů, chování obětí aj.

V praktické části je cílem buď potvrdit nebo vyvrátit stanovené předpoklady. V práci jsou stanoveny dva předpoklady. V prvním předpokládám, že nejčastější majetkovou trestnou činností jsou kapesní krádeže. Můj druhý předpoklad je že druhou nejčastější majetkovou trestnou činností je poškozování cizí věci „sprejerství“. Ke zjištění jsem zvolila analýzu policejních statistických výstupů a spisové dokumentace. Jak ke statistickým výstupům tak ke spisové dokumentaci mám přístup. Je zcela respektován zákon o utajovaných skutečnostech, v práci budou uvedena data pouze veřejně přístupná.

Majetková kriminalita je jedna z nejsledovanějších druhů trestné činnosti. Dotýká se úplně každého z nás. Denně nás o tomto utvrzují televizní či rozhlasová zpravodajství, stejně tak jakýkoliv denní tisk. Snad každý má ve svém okolí někoho, kdo se stal obětí majetkové trestné činnosti.

Nejtypičtějším majetkovým trestným činem je krádež. Každodenně přichází k nám na oddělení oběti krádeže či podvodu nebo zpronevěry.

V případech, kdy jsou okradeni staří nemohoucí a často přespříliš důvěřiví lidé, si jen těžko udržují profesionální odstup. Stupňuje se brutalita útoků při loupežných přepadeních a snižuje se věková hranice pachatelů. Množí se případy, kdy sotva desetileté děti neváhají vytrhnout stařence o holi, tašku, kde má své doklady a peněženku s pár korunami a ještě ji surově porazit na zem když se své tašky a posledních úspor nechce vzdát.

Jiné případy krádeží jsou, kdy mladiství, kteří mají dobré rodinné zázemí, vysoké kapesné a relativně mají vše na co si vzpomenou, neváhají krást v obchodních domech zboží malé hodnoty, které si mohou kdykoliv koupit.

Další podstatnou část majetkové trestné činnosti tvoří automobilové krádeže a vloupání do automobilů. Černý trh s automobily pro pachatele vynáší nemalé zisky. Na Liberecku je tato trestná činnost velice rozšířena i v důsledku blízkosti hranic. Nejen krádeže automobilů a vloupání do nich, ale i pojistné podvody v souvislosti s provozem automobilů tvoří početnou skupinu případů této trestné činnosti. .

To jsou jen zlomky případů, s kterými se při své každodenní policejní praxi setkávám.

Přesto krádež dokladů, či peněz lidé snáší mnohem lépe než když jim někdo násilně naruší jejich soukromí v podobě vloupání do bytu či domu, častokrát spojené nejen s odcizení věcí, ale i poničením zařízení. Tím, že bylo takovým způsobem narušeno jejich soukromí, ztrácí oběti jednu z nejzákladnějších lidských potřeb a tou je pocit bezpečí. Vědomí toho, že někdo narušil naše soukromí, které může kdykoliv narušit zas, necítí se již oběti nikdy úplně v bezpečí

Majetková trestná činnost není nejzávažnější trestnou činností, ale jistě je nejčastější.

2 TEORETICKÁ ČÁST

2.1 MAJETKOVÁ TRESTNÁ ČINNOST

Majetková trestná činnost, jejíž nejčastější formou jsou krádeže, podvody a zpronevěry, představuje v posledních letech, podobně jako v jiných vyspělých zemích, převážnou část celkové kriminality. Lze tedy říci, že vývoj majetkových trestných činů do značné míry předurčuje vývoj celkové kriminality.

Pro majetkové trestné činy je typický, jak vyplývá již ze samotného názvu, útok proti cizímu majetku. Trestné činy proti majetku jsou vymezeny především v IX. hlavě zvláštní části trestního zákona. V důsledku společenskopolitických změn po roce 1989, jež se nutně promítly i do trestního zákonodárství, poskytují tato ustanovení rovnocennou ochranu všem druhům vlastnictví i jiným majetkovým právům.

Majetkovou trestnou činnost lze rozdělit do tří základních skupin:

První skupinou představují trestné činy pro něž je charakteristickou pohnutkou ziskovost a jež směřují k obohacení pachatele (jednání obohacovací). K nim náleží především krádež, zpronevěra, podvod, lichva a další. Svým způsobem patří do této skupiny trestný čin loupeže a některé případy vydírání, ale vzhledem k jejich násilné povaze je posuzujeme jako formy násilné kriminality.

Druhou skupinou trestných činů, pro něž je typické jednání poškozovací, reprezentují zejména trestné činy poškozování věřitele, porušování povinností při správě cizího majetku, poškozování cizí věci a zneužívání vlastnictví.

Třetí skupinou pak představuje podílnictví, kde pachatel hlavně využívá trestné činnosti páchané jinou osobou.¹ Do této skupiny lze řadit i legalizaci výnosů z trestné činnosti.

¹NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., *Kriminologie*. 2.vyd. Praha: Aspi, 2004, s. 262-263

2.1.2 Rozdělení majetkových trestných činů

2.1.2.1 Krádež

Výklad ze zákona č. 140/1961 Sb. § 247

- 1) Kdo si присvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a
 - a) způsobí tak škodu nikoli nepatrnou,
 - b) čin spáchá vloupáním,
 - c) bezprostředně po činu se pokusí uchovat si věc násilím nebo pohrůžkou bezprostředního násilí,
 - d) čin spáchá na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě, nebo
 - e) byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán,
- bude potrestán odnětím svobody až na...

Toto je výklad dle zákona. Dále rozvineme jednotlivá ustanovení tohoto trestného činu. Začíná slovem „Kdo“. Jde o subjekt trestného činu a znamená to, že pachatelem krádeže se může dopustit kterákoliv fyzická osoba a musí jít o úmyslné jednání.

Obecně pachatelem trestného činu je trestně odpovědná fyzická osoba, která svým jednáním naplnila všechny znaky trestného činu. V tomto smyslu je pachatelem i osoba, kterou podle trestního zákona kvalifikujeme jako spolupachatele nebo účastníka. Pachatelem je nikoli pouze pachatel dokonatého trestného činu, ale i přípravy a pokusu. Podle českého trestního zákona může být pachatelem pouze fyzická osoba, která je v době činu příčetná a dovršila patnáctý rok věku.²

K písmenu a) zde je vymezeno o jak velkou škodu musí jít, aby se jednalo o trestný čin. Zákon č. 140/1961 Sb. § 89/11 rozlišuje tyto výše škod:

škoda nikoliv nepatrná – částka dosahující nejméně 5000,- Kč

škoda nikoliv malá – částka dosahující nejméně 25 000,- Kč

větší škoda – částka dosahující nejméně 50 000,- Kč

značná škoda – částka dosahující nejméně 500 000,- Kč

²SVOBODA, I., *Základy trestního práva pro pedagogy*. 1.vyd. Olomouc:2007, str. 25

škoda velkého rozsahu - částka dosahující nejméně 5 000 000,- Kč. Těchto částek se užije obdobně pro určení výše prospěchu, nákladů k odstranění následků poškození životního prostředí a hodnoty věci nebo jiné majetkové hodnoty

Tedy, aby se jednalo o trestný čin, pachatel musí způsobit škodu „nikoli nepatrnou“, tedy nejméně 5.000,-Kč. Tato částka je stanovena zákonem, byla upravena k datu 01.01.2002, kdy do té doby byla hranice 2.000,- Kč. Pachatel který se činu dopustí, ale způsobí menší škodu, se dopouští přestupku, který se řeší podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Dále může jít i o škodu menší než je nikoliv nepatrná a jde o trestný čin a to v případech, kdy nastanou okolnosti zvyšující nebezpečnost jednání pro společnost. Tyto okolnosti jsou vedeny v dalších písmenech tohoto paragrafového znění tedy písmene b až e.

K písmenu b) zde je uvedeno, že pachatel spáchá čin vloupáním. V zákoně č. 140/1961 § 86/14 je vymezeno vloupání definováno takto: vloupáním se rozumí vniknutí do uzavřeného prostoru lstí, nedovoleným překonáním uzamčení nebo překonáním jiné jistící překážky s použitím síly.

Uzavřeným prostorem je nejen stavba a její části, ale i ohrazený pozemek a menší, třeba přemístitelné prostory (zavazadlový prostor auta, příruční pokladna). Uzavřením je ochrana věcí proti odcizení, nikoli zábrana pro chovaná zvířata, aby neunikla, ani obal chránící věc při dopravě (ledaže chrání zároveň obsah proti odcizení – kontejner).

Vniknutí je nejen vstup, ale i sáhnutí dovnitř rukou nebo nástrojem.

Příkladem **lstí** je, když pachatel se dá zavíít do objektu, aby mohl v noci nerušeně krást.

Uzamčením je zámek, zástrčka ovladatelná jen zevnitř, automatické signální zařízení aj. Věc není uzamčena, je-li v zámku klíč. Nedovoleným překonáním uzamčení je použití odcizeného, nalezeného či vylákaného klíče, použití speciálního technického zařízení (tzv. planžet). K překonání uzamčení není třeba vynaložit sílu.

Jiná jistící překážka je např. Plot, mříž aj. Lze mít za to, že to je i výškový rozdíl (např. Přelezení plotu 185 cm vysokého – č. 37/93 Sb. rozh. tr., otevřené okno v 1. patře, nikoli otevřené okno nízko nad zemí – vniknutí takovým oknem do bytu je sice rušením domovní svobody podle § 238, nikoli překonáváním překážky).

Ani nízký ozdobný plot zahrádky není jistící překážkou. K překonání překážky je tu vždy třeba použití síly. Překážka tím nemusí být poškozena (vysazení těžkých, ale nezamčených vrat). O použití síly jde i tehdy, jestliže pachatel použil k překonání překážky nástroje, takže intenzita vlastní vynaložené fyzické síly nemusela být vzhledem k povaze použitého nástroje velká(č. 38/93 Sb. rozh. tr.).

Nepatrná hodnota věci, které se pachatel zmocnil vloupáním, sama o sobě ještě neznamená, že čin vykazuje nepatrný stupeň nebezpečnosti pro společnost podle § 3 odst. 2 (č.38/93 Sb. rozh. tr.).³

K písmenu c) kdy pachatel si ponechá bezprostředně po činu věc násilím, nebo pod pohrůžkou bezprostředního násilí.

Použití násilí je použití fyzické síly k překonání nebo zamezení kladeného či očekávaného odporu. V tom jsou obsaženy pojmové znaky: je to fyzická složka a působení na vůli nebo vůbec na chování jiného.

Od skutečného použití násilí je třeba rozlišovat pohrůžku násilím.

Pohrůžka bezprostředního násilí je pohrůžka násilím, které má být ihned vykonáno, např. Násilím proti životu, zdraví nebo majetku napadeného, takže ten pak nemá volnost rozhodování a nezbyvá mu, než se podrobit. Hrozba může směřovat též k tomu, že tohoto násilí bude použito proti jiné osobě, než je ten na jehož vůli chce pachatel působit.⁴

K písmenu d) jde o kapesní krádeže. Zde opět nezáleží na výši škody, jde o to, že pachatel se zmocní věci (nejčastěji kabelky či zavazadla), kterou má osoba při sobě. Pokud však má někdo věc pouze na dohled již nejde o kapesní krádež.

Ze své praxe mohu říci, že nejčastější kapesní krádeže se dějí v hromadných dopravních prostředcích. Ale vzpomínám si i na případ vyloženě „hyenistický“, kdy slepec a k tomu na vozíku čekal na autobus. U svého vozíku přímo měl položený batoh s doklady, a hlavně s přístrojem pro slepce určený při cestování hromadnými dopravními prostředky. Nikomu jinému toto zařízení sloužit nemůže. Poškozený slyšel jak vedle něj postává nějaká skupinka lidí. Když přijel autobus zjistil, že batoh již je pryč. I v tomto případě se jednalo o kapesní krádež přestože neměl batoh přímo na sobě ale měl ho v těsné blízkosti.

³NOVOTNÝ, O., ET AL. *Trestní právo hmotné..* 3. Vyd. Praha: Codex,1997, s. 58

⁴NOVOTNÝ, O., ET AL. *Trestní právo hmotné..* 3. Vyd. Praha: Codex,1997, s. 34,35

K písmenu e) jedná se o recidivu. Recidiva ve smyslu písm. e) je dána, jestliže výkon trestu za takový čin se uskutečnil třebas jen zčásti v období tří let pře spácháním krádež, anebo byl-li pachatel v této době odsouzen

2.1.2.1.1 Způsoby páčání krádeží

Způsoby páčání krádeží vykazují širokou různorodost. Pachatelé nacházejí stále nové možnosti, způsoby a prostředky, kterými se snaží překonávat překážky a některá preventivní opatření.

Způsoby páčání krádeží se vyznačují řadou znaků, které charakterizují různé druhy krádeží: způsob spáchání, místo (objekt) spáchání, předmět zájmu apod.

Klasifikace způsobů páčání krádeží se provádí podle těchto kritérií:

- podle složitosti způsobu páčání,
- podle okolností, zda krádež je páčána vnitřními nebo vnějšími pachateli,
- podle stupně připravenosti,
- podle faktu použití nástroje,
- podle objektu zaměření pachatele nebo předmětu zájmu apod.

a) Podle složitosti (kvalifikovanosti) způsobu páčání je možno rozlišovat:

- krádeže prosté (jednoduché),
- krádeže složité (kvalifikované).

Krádeže prosté zpravidla nevyžadují násilí k překonání překážky. Předmět krádeže je relativně dostupný obvykle nevyžaduje příprava na čin, ani nástroje nebo pomůcky a způsob páčání je jednoduchý. Typickými případy prostých krádeží jsou krádeže, které jsou páčány příležitostně jako např. Odcizení kol, zavazadel, svršků apod.

Z kriminalistického hlediska je významným faktem skutečnost, že pachatelé zanechávají malý počet stop. Způsob páčání krádeží prostých nevyžaduje určitou zručnost, řemeslnost apod. Odhalování této skupiny krádeží se začíná od věcí (odcizených) nebo od popisu pachatele než od způsobu spáchání.

Krádeže složité jsou charakteristické určitými kvalifikovanými znaky způsobu páchaní. Pachatelé při jejich páchaní jsou nuceni překonávat nějaké překážky, které jim stojí v cestě, aby se mohli zmocnit předmětu zájmu, znamená to, že předměty jsou proti krádeži více či méně zajištěny. Obvykle k překonání je překážky nutná i jistá příprava a zajištění nástrojů či jiných pomůcek. Často se vyžaduje i řada dalších úkonů a použití technických prostředků, což v souhrnu vytváří typickou složitost, kvalifikovanost spáchání krádeží.

Typickým příkladem s nejčastějším výskytem jsou **krádeže vloupáním**. Kromě škody ve formě odcizených předmětů vzniká při nich i škoda na objektu. Mezi složité řadíme i **krádeže kapesní**, kdy pachatel převážně využívá nepozornosti vytypované osoby a pomocí hmatů a triků se zmocňuje cizí věci. Někdy si pachatelé za účelem snazšího přístupu k věci připravují a následně realizují nejrůznější úskoky, které mají oklamat osobu (např. Pachatelé pracují ve skupině). Jeden zavede s vytypovanou osobou rozhovor, nebo ji vyvede z rovnováhy, druhý ji okrade a třetí převezme věc a neprodleně opustí místo činu. Kvalifikovanými jsou také např. Některé druhy bytových krádeží.

b) Podle okolnosti, zda krádež je páchána vnitřními, nebo vnějšími pachateli.

Okruh potenciálních pachatelů krádeží je více či méně ohraničený. Krádeže mohou být páchány **vnitřními**, nebo **vnějšími**, pachateli nebo ve spolupachatelství těchto dvou skupin.

Okolnost, zda krádež je páchána vnitřními, nebo vnějšími pachateli, nebo ve spolupachatelství, je významným prvkem způsobu páchaní. Jednání pachatelů vykazuje totiž výrazně odlišné znaky.

Krádeže páchané vnitřními pachateli mají okruh pachatelů omezený na osoby, které mají k předmětu zájmu (cizímu majetku) přístup. Utajováním spáchané krádeže se pachatel v mnoha případech dopouští dalších trestných jednání, především podvodů. Např. Pachatel odcizí ze skladu určitý materiál, s kterým přichází do styku z důvodu svého pracovního zařazení. Aby krádež utajil, dopustí se padělání skladových karet. Utajování má za následek, že trestný čin zůstává určitou dobu latentní.

Krádeže páchané vnějšími pachateli vykazují neomezený okruh pachatelů. Pachatelem může být libovolná osob. Krádež spáchána zvenčí bývá zpravidla rychle zjištěna i brzy oznámena. K utajování trestného činu prakticky nedochází, protože odhalení skutku krádeže nevrhá podezření na konkrétní osobu.

U této skupiny krádeží schází předchozí vztah mezi pachatelem a odcizenou věcí. I když pachatel není silně motivován, aby utajoval samotný skutek krádeže, spoléhá na to, že nebude odhalen. Omezeně se lze setkat s případy, kdy se pachatel snaží pouze dočasně utajit trestný čin tím, že v některých případech zahlazuje stopy vniknutí do objektu (např. U vloupání do bytů nebo rodinných domků, když jsou majitelé dlouhodobě mimo), aby si zajistil možnost opakovaného nepozorovaného vniknutí do těchto prostor.

U kombinovaných krádeží páchaných ve spolupachatelství tzv. vnitřního s vnějším pachatelem dochází k dělení tzv. rolí. Vnitřní pachatel poskytne informace a připraví (usnadní) krádež a vnější pachatel ji provede.

c) Podle stupně připravenosti rozlišujeme krádeže:

- připravované
- nepřipravované

Příprava na krádež, spočívá nejčastěji v tzv. typování objektů napadení (např. Systematické sledování osob a objektů s cílem výběru vhodného bytu s předpokládanou kořistí), opatřování nástrojů a dopravních prostředků, opatřování úkrytů a míst odbytu odcizených předmětů, kontaktování překupníků před spáchanou krádeží.

Pachatelé provádějící typování objektů se někdy snaží o kontakt s jeho obyvateli, aby zjistili potřebné informace k úspěšnému spáchání trestného činu (o vhodné době ke krádeži, o místě uložení cenných předmětů, o náročnosti vniknutí do objektu apod.).

Pachatel na základě zjištěných informací provádí výběr objektu. Zpravidla se rozhoduje pro objekt, kde předpokládá nejmenší překážky nejbezpečnější podmínky pro dokonání trestného činu.

U nepřipravovaných krádeží využívá pachatel vhodné příležitosti a krádež následuje bezprostředně po přijetí rozhodnutí spáchat krádež. Za nepřipravované lze považovat i takové jednání, kdy pachatel se pohybuje po určitý čas v určitém prostoru, kde je

shromážděno více lidí, nebo na místě, kde se vyskytuje určitý objekt zájmu a čeká na vhodnou příležitost k odcizení věci.

d) Podle faktu použití nástroje rozlišujeme krádeže páchané:

- s použitím nástroje,
- bez použití nástroje.

Použití nástroje zpravidla usnadní provedení činu, v některých případech je nutnou podmínkou k spáchání krádeže. Páchání krádeží s použitím nástroje se nejčastěji, vyskytuje u krádeží vloupáním. Pachatelé používají převážně nástroje sériově vyráběné nebo speciálně upravené, zcela ojediněle se setkáváme s nástroji zhotovenými výlučně za účelem spáchání krádeží.

Použití nástroje se výrazně odrazí ve stopách a usnadní tak tvorbu vyšetřovacích verzí a pátrání po pachateli na základě evidence modu operandi. Výhodu představuje i možnost identifikace použitého nástroje za pomoci metod kriminalistické identifikace.

Vhodnost mechanoskopických stop zanechaných na místě činu je závislá na souhrnu obecných a specifických identifikačních znaků použitých nástrojů. Obecně platí, že čím více specifických znaků má nástroj, tím vyšší je identifikační hodnota stopy, do které se jeho vlastnosti odrazily, tím větší je možnost individuálně identifikovat nástroj použitý ke spáchání trestného činu.

V praxi převažují případy krádeží páchaných vloupáním převážně s nástroji sériově vyráběnými nebo dokonce bez nástroje.

Bez nástroje bývají páhány především krádeže prosté a krádeže páchané vnitřními pachateli. Rozhodující je opět skutečnost, že věc je pro pachatele jednoduše dostupná.

Vysoký stupeň společenské nebezpečnosti vykazuje páchání krádeží s použitím nástrojů a ve spolupachatelství. Účastníci krádeže mají zpravidla přesně rozdělené úlohy, kdy např. Jeden pachatel hlídá místo činu, další čeká s dopravním prostředkem, aby mohl pohotově odvézt ukradenou kořist a ostatní provádějí vlastní krádež.

U krádeží páchaných skupinou převážně mladistvých pachatelů se můžeme setkat i s případy značného vandalství jako původního znaku.

e) Podle objektu zaměření pachatele nebo předmětu zájmu se krádeže obvykle dělí na krádeže bytové, kapesní, v obchodech, restauracích, v kostelích, muzeích apod.

Toto dělení má význam jen tehdy, pokud způsob páchaní se vyznačuje určitými specifickými rysy, příp. pokud jde o recidivisty zaměřující se převážně na určitý objekt a nebo předmět zájmu.

2.1.2.1.2 Osobnost pachatele krádeže

Krádeže páchají nejčastěji sociálně narušené osoby. Věkový průměr pachatelů v posledním sledovaném období povážlivě klesá.

Vysoké procento u krádeží zaujímají různé deklasované a příživnické osoby a zejména recidivisté. Tato zjištění má značný kriminalistický význam, umožňuje využití kriminalistických evidencí při jejich odhalení. Samotný fakt, že se jedná o recidivistu, má svůj význam i v průběhu vyšetřování při speciálním přístupu k výběru taktických postupů pro stanovení taktiky výsledku.

Recidivisté páchají krádeže kvalifikovanějším způsobem než pachatelé netrestaní, důkladněji se na čin připravují, používají speciálně zhotovené zločinecké nástroje, pomůcky a postupy, častěji zabraňují vzniku stop, vytvářejí falešná alibi a přemlouvají svědky ke křivým výpovědím, věnují větší pozornost ukryvání odcizených věcí.

Určitá část pachatelů (recidivistů, i pachatelů dosud netrestaných) si při nakládání s odcizenými předměty počíná lehkomyšlně, ihned je spotřebovává, užívá, prodává, dárkuje apod., čím vzniká při těchto činnostech příležitost pachatele odhalit.⁵

Typologie pachatelů krádeží

1. vývojový pachatel

⁵RAK, R. A kolektiv. *Krádeže vozidel odhalování, vyšetřování a prevence*. Brno:2001, s.188-190

Jde o děti a mládež do věku 21 let a pak o osoby starší šedesáti let. Motivační pozadí krádeží je u těchto pachatelů syceno vývojovými faktory. U skupiny mladých pachatelů se může uplatňovat zejména celková emocionální labilita a nezralost. Bezprostředním motivem krádeže pak bývá pokřivená snaha o seberealizaci, o získání uznání ve skupině vrstevníků, touha po zážitku, dobrodružství, či jalový pocit blíže neurčitěho protestu. Osoby starší šedesáti let se mezi pachateli krádeží v obchodech vyskytují spíše vzácně. Existuje velká pravděpodobnost, že jsou duševně nemocní například organicky podmíněné poruchy paměti a s nimi spojená ztráta orientace může navodit bezděčný, neuvědomovaný pokus o krádež.

2. *příležitostný pachatel*

Tento typ představuje sběrný koš pro drtivou většinu zjištěných pachatelů. Jde vlastně o „normální“ občany, kteří se od ostatních odlišují často pouze tím, že se pokusili o krádež zboží v obchodě. Ani při detailním rozhovoru s nimi není psycholog s to přesněji vykreslit jejich motivaci. Zdá se, že pachatelé jednali podle momentálního impulsu zcizit zboží v příhodné situaci, kterou vnímali jako bez rizika pro svou osobu. Jakoby uskutečnili okamžitý nápad. Vědí, co udělali, ale nedovedou to blíže vysvětlit. V širším motivačním pozadí pak obvykle nalézáme emoční napětí, frustraci, uvědomovaný pocit nespokojenosti a také klíčící agresivní vyladění.

3. *recidivující pachatel*

Jde o chronické zloděje. Lze je rovněž označit za „profíky“. Krádeže v obchodech jsou součástí jejich životního stylu. Pohybují se obvykle na okraji společnosti, neumějí žít konvenčním pravidelným způsobem. Kradou proto, aby zajistili své existenční potřeby. Chroničtí zloději představují sice nejnápadnější skupinu pachatelů, nikoli však nejpočetnější. Trestní postih u nich nemá korektivní účinek, ani přísný trest je neodradí od dalších krádeží.

V poslední době se mezi recidivujícími pachateli stále častěji objevuje i typ „příležitostného pachatele“, který „to“ opět jednou nezvládl a neodolala pokušení. Od popsaného asociálního recidivisty se samozřejmě zásadně liší. Příležitostný pachatel je jinak slušný člověk, svému sociálnímu okolí se jeví jako konformní, respektuje zákony. Ke krádežím se uchyluje nepravidelně a není existenčně závislý

na odcizované zboží. Rozhodující roli před činem nehraje aktuální psychický stav, momentální subjektivní vyladění. Je pravděpodobné, že řada přistižených prvopachatelů příležitostného typu se již dříve mohla dopustit krádeže. Z těchto praktických důvodů se v rámci příležitostného typu nepřiblíží k momentu opakování jako ke kritickému znaku

4. pachatel v ekonomické tísní

předpokládá se, že existuje zatím statisticky nepodchycená skupina pachatelů, kteří odcizují zboží, které nutně potřebují, či o kterém soudí, že je nutně potřebují. Na koupi zboží nemají momentálně či trvale potřebné finanční prostředky.

5. psychicky nemocný pachatel

představuje nejspornější a nejdiskutovanější kategorii vzhledem k tekoucím hranicím duševního zdraví. Nejde přitom o zpochybňování jasných psychiatrických diagnóz. Pochybnosti vůči tomuto typu, vzbuzují spíše podivné, hraniční a nezřetelné případy např. kleptomanie, mnohočetné osobnosti (multiple presonality) či neurotických obsesí⁶

Ze své praxe si vzpomínám na i svým způsobem úsměvný případ staršího muže, který neustále kradl pouze zmražené kuřecí řízky. Ani se nesnažil svůj čin krýt prostě šel do obchodu a z boxu si dával třeba i 8 balení pod oblečení. Pokaždé byl přistižen pracovníky ostrahy. Zkoušel to ve více obchodech vždy však byl přistižen. Vždy slíbil, že se to nebude opakovat, ale prostě si nemohl pomoci uváděl, že je to silnější než on.

2.1.2.2 Zpronevěra

Výklad ze zákona č. 140/1961 Sb. § 248

1) Kdo si присvojí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena, a působí tak na cizí majetku škodu nikoli nepatrnou bude potrestán..

Předmětem útoku je cizí věc, která je pachateli svěřena. Z povahy trestného činu plyne, že to je zpravidla věc individuálně určená. Věci zastupitelné mohou být zpronevěřeny, má-li držitel povinnost vrátit tytéž věci a ne jen věci téhož druhu a množství anebo

⁶ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. Praha: 1998, s 101-103

zbaví-li se pachatel jejich přisvojením možnosti je vrátit. To přichází v úvahu u svěřených peněz, když je pachatel utratí a nemá prostředky, aby mohl svěřenou částku vrátit. Musí tu ovšem být i tomu odpovídající subjektivní stránka (pachatel už při přisvojení peněz ví, že asi nebude moci peníze vrátit, a je s ním pro tento případ srozuměn).

Věc je svěřena, jestliže je odevzdána do výlučně faktické moci (do držení) jiného. Zpravidla je odevzdána za tímto účelem, aby s ní pachatel určitým způsobem nakládal. Svěřitel nemusí být vlastníkem. Svěřenou věcí je i výtěžek, který byl za svěřenou věc způsobem při svěření dohodnutým získán (pachatel prodal kožíšek, ale peníze utratil). Není předmětem zpronevěry věc, která je sice ve faktické moci jiného, ale moc dosavadního držitele je zachována (např. Peníze které má posel doručit, zavazadla v úschovně zavazadel, motorové vozidlo dané do opravy, televizor podle smlouvy o multiservisu, věc prodaná s výhradou vlastnictví).

Jednáním u zpronevěry je **přisvojení si věci**. Je to každá dispozice s věcí, která má trvale vyloučit dosavadního vlastníka z dispozice s věcí, např. Prodej, darování, zpracování, spotřebování. Nespadá sem dohodnuté odporující užívání věci. Nejde o zpronevěru, jestliže dlužník použije vypůjčené peníze k jinému účelu než který uvedl věřiteli jako účel půjčky. Nestačí pouhé nedodržení lhůty k vrácení věci. Jde však o zpronevěru, odepře-li držitel věci jí vrátit. Zničení svěřené je trestné podle § 257.

Na rozdíl od krádeže se pachatel věci nezmocňuje, ale má ji už před přisvojením ve své moci. Na rozdíl od podvodu získá pachatel zpronevěry faktickou moc nad věcí bez vyvolání či využití omylu např. Když někdo slíbí, že opatří drahý úzkoprofilový materiál a dostane na to peníze, ale pak si to rozmyslí a peníze prohraje a nemůže je vrátit, je to zpronevěra. Když slib opatření takového materiálu byl jen záminkou, je to podvod.).

Zpronevěra je trestným činem, je-li způsobena alespoň škoda nikoliv nepatrná. Jinak jde o přestupek.⁷

⁷NOVOTNÝ, O., ET AL. *Trestní právo hmotné.* 3. Vyd. Praha: Codex, 1997, s. 59-61

2.1.2.3 Neoprávněné užívání cizí věci

Výklad ze zákona č. 140/1961 Sb. § 249

1) Kdo se zmocní cizí věci nikoli malé hodnoty nebo motorového vozidla v úmyslu jich přechodně užívat, nebo

Kdo na cizím majetku způsobí škodu nikoli malou tím, že neoprávněně takových věcí, které mu byly svěřeny, přechodně užívá bude potrestán..

Neoprávněné užívání cizí věci záleží o dočasném užívání cizí věci, kdežto obohacovací jednání (krádež a další) směřují k trvalému přisvojení cizí věci. Nejčastějším případem furtum usus („krádež užitku“) je zmocnění se cizího motorového vozidla s úmyslem svést se a pak je opustit.

Obdobná ustanovení cizích trestních zákonů jsou zpravidla omezená jen na použití motorových vozidel. Ustanovení „249 je širší; vztahuje se na věci jakéhokoli druhu a týká se i věcí svěřených (nejen těch, jichž se pachatel zmocnil).

Jednání má dvě formy:

1. Pachatel se věci zmocní (v úmyslu ji přechodně užívat).
2. Pachatel neoprávněně užívá věci svěřené, a to přechodně.

Pro posouzení, zda jde o **přechodné užívání** (u první formy k tomu směřuje úmysl, u druhé je to znak objektivní stránky), je významná nejen doba užívání, ale i způsob, jak pachatel věc vrátí (např. zanechá-li věc na takovém místě a za takových okolností, že ji oprávněn osoba může snadno dostat zpět do své dispozice, anebo naopak).

Přechodné užívání svěřené věci (druhá forma jednání) má samo o sobě výrazně nižší typovou nebezpečnost pro společnost než první forma. Aby se takové jednání odlišilo od pouhého porušení pracovní kázně, bylo dříve třeba v konkrétním případě zkoumat, zda je tu potřebný stupeň nebezpečnosti pro společnost. Novela zákona zpřesnila, že u druhé formy jednání požaduje, aby vznikla škoda nikoli malá. Jinak nejde o trestný čin, nýbrž jen o porušení pracovněprávních předpisů.

Obě formy jednání jsou úmyslné. Úmysl se musí v obou případech vztahovat na přechodné užívání věci tj. na dispozice s ní jen po relativně kratší dobu, aniž by se tím vyčerpala její podstata, nebo věc se podstatně opotřebovala. V úmyslu musí tedy být zahrnut i záměr vrátit věc tomu, komu byla odňata, anebo aspoň umožnit, aby se obnovilo jeho dispoziční právo.⁸

2.1.2.4 Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru

Výklad ze zákona č. 140/1961 Sb. § 249a

1. kdo protiprávně obsadí nebo užívá dům, byt nebo nebytový prostor jiného, bude potrestán..
2. Stejně bude potrestán, kdo oprávněné osobě v užívání domu, bytu nebo nebytového prostoru neoprávněně brání

Jednání má dvě formy: obsazení nemovitosti a užívání nemovitosti (oboje neoprávněně). Jde o obdobu dvou forem trestného činu neoprávněného užívání cizí věci, obsazení uvedených prostorů odpovídá zmocnění se cizí věci, užívání jich je obdobou případu užívání věci svěřené.

Bránit v užívání lze především tím, že se oprávněné osobě zamezí přístup (např. Zazděním vchodu). Nepochybně však sem patří i odpojení přívodu vody, elektřiny, tepla apod.

2.1.2.5 Neoprávněné držení platební karty

Výklad ze zákona č. 140/1961 Sb. § 249b

⁸NOVOTNÝ, O., ET AL. *Trestní právo hmotné.* 3. Vyd. Praha: Codex, 1997, s. 72-73

Kdo si neoprávněně opatří nepřenosnou platební kartu jiného, identifikovatelnou, podle jména nebo čísla, nebo předmět způsobilý plnit její funkci, bude potrestán...

Tresné je tedy jen opatření si uvedených platebních prostředků nikoli další jich držení. Kromě platebních karet se v § 249b chrání i předmět způsobilý plnit funkci platební karty. Zřejmě to jsou některé šeky, zejména šek k výplatě hotovosti a účtu ve prospěch příjemce hotovosti (tzv. pokladní šek). Případá v úvahu i padělaná platební karta.

Ustanovení obsahuje jednání, jež by mohlo být přípravou k trestnému činu proti majetku (krádež, podvod). Nebezpečnost této přípravy spočívá v tom, že platební karta otvírá snadný přístup k účtům, na nichž mohou být vysoké vklady.

Jde o trestný čin úmyslný. Úmysl zahrnuje jen neoprávněnost opatření si platební karty. Nevztahuje se na její pozdější zneužití. Kdyby tu takový úmysl byl, šlo by o přípravu ke krádeži, resp. k podvodu (záleží na způsobu provádění platebních operací), pokud je příprava trestná.⁹

Tento skutek se často vyskytuje u prostých krádeží, pachatel odcizí doklady či peněženku, kde se nachází i platební karta, tímto se stává pachatelem i tohoto trestného činu.

Při kvalifikaci tohoto trestného činu často chybují policisté bez praxe tedy těsně po základním policejním výcviku. Příklad paní, která nahlásí odcizení peněženky, kterou nechala volně položenou na pultě v obchodě. Nahlásí, že v peněžence měla hotovost 1000,- Kč, doklady jako občanský průkaz či řidičský průkaz a platební kartu. Nováčci často čin kvalifikovali jako přestupek proti majetku vzhledem k způsobené výši škody, nebrali však v potaz, že v peněžence byla i platební karta.

2.1.2.6 Podvod

Výklad ze zákona č. 140/1961 Sb. § 250

⁹NOVOTNÝ, O., ET AL. *Trestní právo hmotné.* 3. Vyd. Praha: Codex, 1997, s. 74-75

1. Kdo ke škodě cizího majetku sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán...

Uvedení v omyl se děje lstivým jednáním, ale žádná zvláštní rafinovanost tu být nemusí. Mnohdy stačí pouhá nepravdivá informace, zejména když v běžném životě není zvykem si pravdivost takové informace ověřovat. Omyl může být vyvolán konkludentním jednáním (např. Konzumace jídel a nápojů v restauraci s úmyslem nezaplatit, černá jízda na železnici), nebo opominutím. Nadsázka v reklamě se nepokládá za podvodné jednání a zpravidla nejde ani o nekalou soutěž.

Od krádeže je u podvodu rozdíl v tom, že při krádeži si věc přivlastní pachatel sám, u podvodu mu věc oklamáný předá sám.¹⁰

2.1.2.7 Pojistný podvod

Výklad ze zákona č. 140/1961 Sb. § 250a

1. 1 kdo při sjednávání pojistné smlouvy nebo při uplatnění nároku na plnění z takové smlouvy uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí, bude potrestán..
2. Stejně bude potrestán, kdo úmyslně vyvolá pojistnou událost, nebo kdo stav vyvolaný pojistnou událostí udržuje v úmyslu zvýšit vzniklou škodu.

Často se dopouštějí těchto skutků pachatelé, kteří nahrají vloupání do bytu, domu, chalupy, ale i firmy, obchodu apod. Nebo prodají vozidlo a oznámí na policii, že jim bylo odcizeno. Následně údajnou škodu požadují po pojišťovně.

2.1.2.8 Úvěrový podvod

Výklad ze zákona č. 140/1961 Sb. § 250b

¹⁰NOVOTNÝ, O., ET AL. *Trestní právo hmotné.* 3. Vyd. Praha: Codex, 1997, s. 61-62

1. Kdo při sjednávání úvěrové smlouvy či v žádosti o poskytnutí subvence nebo dotace uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí, bude potrestán...
2. Stejně bude potrestán, kdo bez souhlasu věřitele nebo jiné oprávněné osoby použije úvěr, subvenci nebo kotaci na jiný než určený účel...

Charakteristickým rysem obou ustanovení (úvěrový i pojistný podvod) je okolnost, že se nevyžaduje u základních skutkových podstat, aby pojistným nebo úvěrovým podvodem byla již způsobena škoda (jako je tomu u stávající skutkové podstaty trestného činu podvodu) nebo aby úmysl pachatele byl orientován ke způsobení škody anebo získání prospěchu pro sebe. Způsobení škody je ovšem jedním ze znaků kvalifikovaných skutkových podstat pojistného i úvěrového podvodu. K trestnosti podle základních skutkových podstat postačí, že pachatel uvede nepravdivé relevantní informace, nebo takové informace zatají či hrubě zkreslí nebo použije úvěr (dotaci, subvenci) na jiný než určený účel. Výhodou této právní úpravy je, že zjednodušila dokazování u nově přijatých skutkových podstat, neboť při zatajení informací nebude zapotřebí prokazovat, že druhá strana jednala v omylu, resp. že pachatel o tomto omylu věděl. Úvěrový podvod bude možné aplikovat pouze v případě, že k poskytnutí peněžních prostředků došlo na základě smlouvy o úvěru uzavřené podle obchodního zákoníku.¹¹

2.1.2.9 Provozování nepoctivých her a sázek

Výklad ze zákona č. 140/1961 Sb. § 250c

1. Kdo provozuje peněžní nebo jinou podobnou hru nebo sázku, jejíž pravidla nezaručují rovné možnosti výhry všem účastníkům, bude potrestán...
2. Sázkou je příslib plnění pod podmínkou, že dojde k určité události nebo, že se určité tvrzení ukáže jako pravdivé. Hra je druhem sázky. Plnění je tu závislé na výsledku hry, jež má svá pravidla. Peněžní hrou se tu rozumí řetězové hry, při nichž počet účastníků roste geometrickou řadou a dříve zapojení účastníci mají získat

¹¹JELÍNEK, J. *Trestní právo -novelizace*. Praha: Linde, 2000 s.92,93

mnohonásobek svého vkladu na úkor později zapojených účastníků. Vyvolání či využití omylu není znakem tohoto trestného činu. Použije-li se však při hře, jde o podvod dle § 250. Hazardní hry však zakázány nejsou. U nich závisí výsledek výlučně nebo převážně na náhodě.¹²

2.1.2.10 Podílnictví

Výklad ze zákona č. 140/1961 Sb. § 251, §252

1. Kdo ukryje, na sebe nebo jiného převede anebo užívá

a) věci nebo jinou majetkovou hodnotu, která byla získána trestným činem spáchaným jinou osobou, nebo

b) to, co za takovou věc nebo jinou majetkovou hodnotu bylo opatřeno,
bude potrestán

§ 252

1. Kdo ukryje nebo na sebe nebo jiného převede z nedbalosti věc nebo jinou majetkovou hodnotu větší hodnoty, která byla získána trestným činem spáchaným jinou osobou, bude potrestán...

2. ..kdo jinému z nedbalosti umožní zastříti původ nebo zjištěno původu věci nebo jiné majetkové hodnoty získané trestnou činností

3. ...bude potrestán

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve vztahu k věcem nebo jiným majetkovým hodnotám pocházejícím z obchodu s omamnými nebo psychotropními látkami nebo z jiného zvlášť závažného trestného činu nebo

b) získá li takovým činem značný prospěch

Převedení věci je jakékoli úplatné i bezúplatné převedení dispoziční moci, pokud takové jednání není samo trestným činem. Je trestný nejen první překupník, ale i další kupec či uživatel, je-li tu zavinění. Převedení se může díť koupí, přijetím daru, dáním do zástavy, spotřebováním spolu s pachatelem základního trestného činu atd.

¹²KUCHTA, J. *Trestní právo hmotné(zvláštní část)*. Brno:1996, s.115

Ukrytím věci se rozumí její odstranění z dosahu eventuálního nalezení. Podílník musí s předmětem útoku nakládat a mít k němu dispoziční moc. Ukrytí záleží např. V odnesení, uschování, zabrání takové věci. Věc může být získána i nemajetkovým trestným činem. Nezáleží na tom, že trestnost základního činu zanikla nebo že takový trestný čine nemůže být trestně stíhán. Ukrývání nebo převedení věci, které bylo přislíbeno před činem, není podílnictvím, nýbrž pomocí k základnímu trestnému činu,, případně jeho spolupachatelstvím. Jedná-li pachatel v úmyslu umožnit, aby pachatel základního trestného činu unikla trestnímu stíhání, nikoliv v úmyslu těžit z trestného činu, jde o nadřezování.¹³

Zkrátka podílník je jiná osoba než osoba která spáchala trestný čin jako krádež, podvod apod., podílník se na tomto činu nijak nepodílel. Využívá páchání trestné činnosti jinou osobou.

2.1.2.11 Legalizace výnosů z trestné činnosti

Výklad ze zákona č. 140/1961 Sb. § 252a

1. Kdo zastírá původ nebo jinak usiluje, aby bylo podstatně ztíženo nebo znemožněno jištění původu věci nebo jiné majetkové hodnoty získané trestnou činností, s cílem vzbudit zdání, že taková věc nebo hodnota byly nabyty v souladu se zákonem, nebo kdo jinému spáchání takového činu umožní, bude potrestán..
2. ..bude potrestán.
 - a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, nebo
 - b) získá-li takovým činem značný prospěch
3.bude potrestán...
 - a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 ve vztahu k věcem nebo jiným majetkovým hodnotám pocházejícím z obchodu s omamnými nebo psychotropními látkami nebo z jiného zvlášť závažného trestného činu
 - b) získá..

¹³KUCHTA, J. *Trestní právo hmotné(zvláštní část)*. Brno:1996, s.116

c) zneužije-li ke spáchání takového činu svého postavení v zaměstnání nebo funkce.

2.1.2.12 Lichva

Výklad ze zákona č. 140/1961 Sb. § 253

1. Kdo zneužívá něčí tísně nezkušenosti nebo rozumové slabosti nebo něčího rozrušení, dá sobě nebo jinému poskytnout nebo slíbit plnění, jehož hodnota je k hodnotě vzájemného plnění v hrubém nepoměru, nebo kdo takovou pohledávku uplatní nebo v úmyslu uplatnit ji na sebe převede bude potrestán...

Tísní se rozumí mimořádně tíživá situace poškozeného, vyvolaná naléhavou potřebou, jejíž uspokojení není v možnostech poškozeného.

Nezkušenost, je např. nedostatečná informovanost o cenách a nákupních možnostech, zpravidla spojená s důvěřivostí k pachateli.

Rozumová slabost je neschopnost poškozeného rozpoznat hodnotu svého plnění k hodnotě plnění pachatele. Příčinou může být slabomyslnost, ztráta intelektuálních schopností atd.

Rozrušení je stav prudšího hnutí mysli vyvolaný bezprostředně předcházející událostí, která intenzivně zasáhla duševní život poškozeného do té míry, že v tomto stavu není schopen uvážit, zda hodnotu plnění navzájem odpovídají. Rozhodující je, aby hodnota poskytnutého plnění nebo slibu plnění byla k hodnotě vzájemného plnění v hrubém nepoměru. Zda půjde o hrubý nepoměr je třeba zkoumat z hlediska současných objektivních směnných hodnot obou plnění.

Na rozdíl od podvodu tu pachatel zpravidla neuvádí nikoho v omyl. Představa poškozeného bývá správná, ale hodnocení vzájemného poměru obou plnění nikoliv.

Zneužití tísně k vynucení jakéhokoliv konání, opomenutí nebo strpění je útisk, při lichvě však musí poškozený utrpět hmotnou škodu. Výše škody není zákonem stanovena, je tu třeba uvážit stupeň společenské nebezpečnosti jednání. Trestná je pouze úmyslná forma, úmysl musí zahrnovat i okolnosti, za nichž k lichvářskému jednání dochází, tedy tíseň, nezkušenost atd.¹⁴

¹⁴KUCHTA, J. *Trestní právo hmotné (zvláštní část)*. Brno: 1996, s. 117, 118

2.1.2.13 Zatajení věci

Výklad ze zákona č. 140/1961 Sb. § 254

1. Kdo si přisvojí cizí věc nikoli nepatrné hodnoty, která se dostala do jeho moci nálezem, omylem nebo jinak bez přivolení osoby oprávněné, bude potrestán...

Takovou věcí jsou např. Peníze, o které dal někdo omylem pachatel při placení více, zaběhlé zvíře, věc přinesená psem, náhodně nalezená věc, kterou někdo ztratil, ne tedy věc opuštěná.

Ustanovení věci je v praxi doplňkem ustanovení o krádeži, nelze-li dokázat, že pachatel věc odcizil. Byla-li věc vylákána uvedením v omyl, jde o podvod, byla-li získána trestným činem jiné osoby, jde o podílnictví. Pokud pachatel ví, že věc patří konkrétnímu poškozenému a je v jeho dosahu, půjde o krádež.¹⁵

Při svém povolání se často setkávám s případy, kdy lidé z neznalosti se tohoto činu dopouštějí, nejčastěji tím, že naleznou mobilní telefon třeba na parkovišti na zemi, a dále ho používají. Častokrát jsou velice překvapeni, když je policisté osloví. Dnes je již poměrně jednoduché telefon vypátrat podle Imei. Tedy vůbec nezáleží na tom zda-li vložená sim-karta byla odstraněna...

2.1.2.14 Porušování povinnosti při správě cizího majetku

Výklad ze zákona č. 140/1961 Sb. § 255, § 255a

1. Kdo jinému způsobí škodu nikoli malou tím, že poruší podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek, bude potrestán...

2. ...bude potrestán...

a)spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného...

Povinnost opatrovat a spravovat cizí majetek mají např. Rodiče vůči svým dětem, opatrovník, vůči nezletilci, ale i vedoucí pracovníci hospodářských organizací a obchodních společností ve vztahu k těmto organizacím a společnostem. Klasickým

¹⁵KUCHTA, J. *Trestní právo hmotné(zvláštní část)*. Brno:1996, s. 118

případem je jednání vedoucího organizace, který kupní smlouvou převedl majetek této organizace na soukromou obchodní společnost, kterou založil, a poté odprodal tento majetek se ziskem své organizaci zpět. Povinnost k opatrování a spravování majetku lze dovodit z ustanovení obchodního zákoníku, zákona o státním podniku a Zákoníku práce, případně obsahu udělené plné moci.¹⁶

2.1.2.15 Poškozování věřitele, zvýhodňování věřitele, pletichy v insolvenčním řízení, předlužení

Výklad ze zákona č. 140/1961 Sb. § 256, §256a,, 256b,§256c

§256 Poškozování věřitele

1. Kdo i jen částečně zmaří uspokojení svého věřitele tím, že
 - a) zničí, poškodí, zatají, zcizí, učiní neupotřebitelnou nebo odstraní část svého majetku,
 - b)předstírá nebo uzná neexistující právo nebo závazek,
 - c) svůj majetek zdánlivě zmenšuje nebo,
 - d)v řízení před soudem odmítne splnit zákonnou povinnost učiní prohlášení o svém majetku nebo majetku právnické osoby za kterou je oprávněn jednat, nebo v takovém prohlášení uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, bude potrestán...
2. ..bude potrestán, kdo i jen částečně zmaří uspokojení věřitele jiné osoby tím, že
 - a)zničí, poškodí, zatají, zcizí nebo odstraní část majetku dlužníka, nebo
 - b)k majetku dlužníka uplatní neexistující právo nebo pohledávku...

§256a Zvýhodňování věřitele

1. Kdo jako dlužník, který není schopen plnit své splatné závazky, zmaří, byl i jen částečně uspokojení svého věřitele tím, že zvýhodní jiného věřitele, bude potrestán ...

.§256b Pletichy v insolvenčním řízení

1. Kdo jako věřitel v souvislosti s hlasováním věřitelů v insolvenčním řízení přijme nebo si dá slíbit větší majetkový nebo jiný prospěch, bude potrestán...

¹⁶KUCHTA, J. *Trestní právo hmotné(zvláštní část)*. Brno:1996, s. 119

2. ...stejně bude potrestán, kdo věřiteli v souvislosti s hlasováním věřitelů v insolvenčním řízení poskytne, nabídne nebo slíbí majetkový nebo jiný prospěch.. Insolvenční řízení je soudní řízení, jehož předmětem je dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení.¹⁷

§256c Předlužení

1. Kdo byť i z vědomé nedbalosti si přivodí předlužení tím, že
 - a)činí vydání hrubě nepřiměřená svým majetkovým poměrům,
 - b)spravuje svůj majetek způsobem, který neodpovídá zákonem mu uloženým nebo smluvně převzatým povinnostem nebo je s nimi v hrubém nepoměru,
 - c)užívá poskytnutý úvěr v rozporu nebo hrubém nepoměru s jeho účelem,
 - d)poskytuje ze svého majetku půjčky nebo úvěry jiným osobám, ač to je v hrubém nepoměru k jeho majetkovým poměrům, nebo,
 - e)učiní nad rámec obvyklého podnikatelského rizika obchod nebo operaci, která nenáleží k jeho pravidelné podnikatelské činnosti nebo je v hrubém nepoměru k jeho majetkovým poměrůmbude potrestán...
2. ...potrestán, kdo byť i z vědomé nedbalosti, ač ví, že je předlužen přijme nový závazek nebo zřídí zástavu...

odstavec 3 a 4 uvádí výše trestu odnětí svobody podle způsobené škody.

2.1.2.16 Poškození cizí věci

Výklad ze zákona č. 140/1961 Sb. § 257

1. Kdo zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnou cizí věc a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán...
2. ...bude potrestán...
 - a)spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na věci svědka, znalce nebo tlumočníka pro výkon jejich povinností,

¹⁷<http://insolvenčni-řízení.cz/co-je-insolvence/> staženo 10.4.2009

- b)spáchá-li takový čin na věci jiného pro jeho rasu, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je bez vyznání,
- c)působí-li takovým činem značnou škodu, nebo
- d)spáchá-li takový čin na věci, která požívá ochrany podle zvláštních předpisů.

Zničení znamená likvidaci vlastní podstaty věci (spálením, rozbitím, zbouráním apod.). Zničit lze však i úmyslným opomenutím, např. Nedodržením technologického postupu, které má za následek úplné znehodnocení předmětu. Poškození znamená ohrožení účelu, jemuž chráněná věc slouží, snížením její hodnoty buď trvale (výroba vadných předmětů), nebo dočasně (lze-li takový předmět po opravě použít. Neupotřebitelnou se stává věc v důsledku pachatelova jednání, které sice nesměřovalo ke zničení věci, avšak ke způsobení takové kvality, že věc nemůže plnit své původní určení (nesprávné mísení směsí pro úpravu vozovek, přesolení guláše v závodní kuchyni, naučení papouška vykřikovat nadávky apod.).¹⁸

Velice často se pachateli toho trestného činu stávají osoby, které provedou vloupání do různých objektů (při vloupání vypáčí dveře, které tím zcela zničí, rozbijí okno), nebo osoby, které se mstí (zapalují či jinak demolují vozidla).

2.1.2.17 Poškození a zneužití záznamu na nosiči informací

Výklad ze zákona č. 140/1961 Sb. § 257a

1. Kdo získá přístup k nosiči informací a v úmyslu způsobit jinému škodu nebo jinou újmu nebo získat sobě nebo jinému neoprávněný prospěch
 - a)takových informací neoprávněně užije,
 - b)informace zničí, poškodí, změní nebo učiní neupotřebitelnými, nebo
 - c)učiní zásah do technického nebo programového vybavení počítače nebo jiného telekomunikačního zařízení,
 bude potrestán...
2. ...bude potrestán...
 - a)spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, nebo...

¹⁸KUCHTA, J. *Trestní právo hmotné(zvláštní část)*. Brno:1996, s. 122

Jde o tzv. počítačovou kriminalitu. Nosičem informací se tu rozumí jakékoliv medium informatiky, ať již magnetické nebo optické. Přístup k nosiči informací nelze ztotožňovat s přístupem k počítači, v němž je nosič informací uložen. Přístup možno totiž získat i na dálku (např. telefonem, napojení na vedení). Neoprávněným užitím informace je např. užití projevů osobní povahy, porušení obchodního tajemství nebo užití díla.¹⁹

Výklad ze zákona č. 140/1961 Sb. § 257b

1. Kdo poškodí cizí věc tím, že ji postříká, pomaluje či popíše barvou nebo jinou látkou, bude potrestán...
2. ...bude potrestán... spáchá-li takový čin opětovně, nebo spáchá-li takový čin jako člen organizované skupiny nebo spáchá-li takový čin na věci, která požívá ochrany podle zvláštních předpisů...

Tento trestný čin se týká tzv. „sprayerství“, které je v současné době velice častým jevem.

2.1.2.18 Zneužívání vlastnictví

Výklad ze zákona č. 140/1961 Sb. § 258

Kdo poškodí důležitý kulturní nebo jiný důležitý obecný zájem tím, že zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnou nebo zašantročí vlastní věc, která požívá ochrany podle zvláštních předpisů, bude potrestán...

Tímto ustanovením jsou chráněny kulturní památky, ale i životní prostředí či jiný obecný zájem.

Zašantročením věci se tu rozumí nekalý způsob zbavení se věci (např. nepovoleným prodejem do ciziny), nebo její ukrytí.²⁰

¹⁹KUCHTA, J. *Trestní právo hmotné (zvláštní část)*. Brno: 1996, s. 123

²⁰NOVOTNÝ, O., ET AL. *Kriminologie*. 2 Vyd. Praha: Aspi, 2004, s. 172

2.1.3 PREVENCE MAJETKOVÉ KRIMINALITY

Prevenčí kriminality obecně, rozumíme soubor nejrozumnějších aktivit mimotrestního charakteru orientovaných na odstranění, oslabení či neutralizaci kriminogenních faktorů s cílem zastavit růst kriminality nebo docílit jejího zmenšení. Půjde tedy o působení na faktory kriminality, na příležitosti a podněty k páčání trestných činů, o působení na potenciální pachatele a potenciální oběti a o vytváření zábran proti páčání trestných činů.

Základem systému prevence v ČR se staly programy prevence kriminality ve městech zatížených vysokou mírou kriminality. Vychází se z myšlenky, že problémy s kriminalitou mohou a musí být řešeny především v tom prostředí, kde vznikají, a že základní podmínkou účinnosti preventivní činnosti je její konkrétnost. Tato koncepce kriminální prevence je orientována hlavně na pouliční kriminalitu, na krádeže vloupáním a některé jiné formy obecné kriminality, jedná se o komunitní a lokální kriminálně-preventivní projekty, které mají často podobu situační a technické prevence.

Preventivní aktivity třídíme podle obsahového zaměření na prevenci sociální, prevenci situační a prevenci viktimologickou. Podle okruhu adresátů preventivních aktivit rozlišujeme prevenci primární, prevenci sekundární a prevenci terciární.

Sociální prevence je orientována na takové sociální kriminogenní jevy, jako jsou prostituce, alkoholismus a jiné toxikomanie, nezaměstnanost, chudoba, záškoláctví, extremistické skupiny, kasina, bezdomovci aj., na deformace v oficiální politice a v právním řádu či v působení médií, které mohou mít kriminogenní účinky, a na otázky kriminálně preventivního či socializačního působení rodiny, školy, sociálních služeb a jiných institucí.

Situační prevence může být účinná hlavně u tzv. pouliční kriminality a majetkové kriminality (krádeže aut a věcí z aut, krádeže motocyklů a jízdních kol, krádeže vloupáním, vandalismus aj.).

Opatření situační prevence mají převážně charakter technický, organizační a administrativní (např. Zvyšování viditelnosti určitého prostředí a určitého objektu, zdokonalování hlídkové a pořádkové služby policie). Snižují kriminalitu tak, že

zabezpečovacími prostředky kriminální aktivitu znemožní nebo znesnadní, že policii (a dalším činitelům kontroly kriminality) umožní kriminální aktivitě zabránit nebo ji alespoň pachateli prokázat či minimalizovat prospěch z ní plynoucí. Jde o zvýšení ochrany objektů, osob a věcí, přemístění ohrožených věcí na bezpečnější místo, ztížení přístupu k prostředkům vhodným pro spáchání trestného činu, zmenšení očekávaného prospěchu z trestného činu a zvýšení rizika pro pachatele, zlepšení dohledu nad lokalitou.

Viktimologická prevence je orientovaná především na potenciální a skutečné oběti trestných činů. Zaměřuje se na činnost osvětovou a poradenskou a na vštěpování obecných a speciálních zásad ochrany ohrožených osob. Patří sem i výcvikové kurzy psychologické i fyzické sebeobrany, terapeutické a rehabilitační zacházení po přestálém útoku aj.

Primární prevence jsou preventivní aktivity adresovány veškerému obyvatelstvu, ať již celého státu nebo některého města či místa, nebo některým demograficky vymezeným skupinám obyvatel, např. Mládeži, ženám, národnostním a etnickým menšinám.

Sekundární prevence jsou preventivní aktivity orientovány na potenciální pachatele, na potencionální oběti a na kriminogenní situace. Je adresována především kriminálně rizikovým skupinám, jako jsou děti bez náležitého dozoru, děti dopouštějící se záškoláctví, alkoholici a narkomani, žebráci, bezdomovci aj.

Terciární prevence je zaměřena hlavně na předcházení kriminální recidivě u pachatele a viktimologické recidivě u oběti. Předpokládá se tedy, že již ke spáchání trestného činu došlo. U oběti půjde i o předcházení sekundární viktimizaci, o napravení následků trestného činu a o poskytnutí potřebné pomoci. U pachatelů půjde o jejich sociální reintegraci.²¹

3 PRAKTICKÁ ČÁST

3.1 CÍL PRAKTICKÉ ČÁSTI

²¹NOVOTNÝ, O., ET AL. *Kriminologie*. 2 Vyd. Praha: Aspi, 2004, s. 173-190

Cílem této bakalářské práce je zjistit jaká je nejčastější majetková trestná činnost na Liberecku za posledních 10 let a vyvrátit či potvrdit stanovené předpoklady.

3.2 STANOVENÍ PŘEDPOKLADŮ

1. Předpoklad – předpokládám, že nejčastější majetková trestná činnost na Liberecku za posledních 10 let je kapesní krádež
2. Předpoklad – předpokládám, že druhou nejčastější majetkovou trestnou činností na Liberecku za posledních 10 let je poškozování cizí věci tzv. „sprayerství“.

3.3 POUŽITÉ METODY

Analýza a vyhodnocení statistiky Policie České republiky a spisové dokumentace.

3.4 POPIS POUŽITÝCH PODKLADŮ

K práci byla použita statistika Policie České republiky a spisová dokumentace vedená na Obvodním oddělení Liberec-město, z období od počátku roku 1998 do konce roku 2008. Spisová dokumentace, byla použita pouze informativně pro doplnění statistických výstupů a dokreslení situace na úseku majetkové trestné činnosti na Liberecku.

3.5 ROZBOR DAT A JEJICH INTERPRETACE

Stanovenými předpoklady této bakalářské práce jsou, že nejčastější majetkovou trestnou činností Liberecku za posledních 10 let je kapesní krádež a druhou nejčastější majetkovou trestnou činností je poškozování cizí věc- tzv. „sprayerství“.

Tyto předpoklady se autor pokusí buď potvrdit, nebo vyvrátit na základě statistických výstupů a spisového materiálu.

Rozhodli jsme se rozebrat období od počátku roku 1998 do konce roku 2008. V rozboru bude uveden počet spáchaných majetkových trestných činů a kolik činů se podařilo z tohoto počtu objasnit. Vzhledem k velkému počtu druhů majetkových trestných činů budeme uvádět nejvýše tři nejčastější za každou ucelenou část majetkových trestných činů a to krádeže vloupáním, krádeže prosté a ostatní majetkové trestné činy. Za každý rok vyhodnotíme dva nejčastější majetkové trestné činy.

Než přistoupíme k samotnému rozboru je třeba stanovit jaké území bereme v potaz. Jde o oblast s územní působností Policie české republiky pro Liberecko. Zde je tedy zahrnuto celé město Liberec (Vápenka, Vesec, centrum, Ruprechtice, Vratislavice-zde jsou jednotlivá obvodní oddělení a je tak pokryto celé území města Liberce), dále do zkoumaného území spadá Český Dub, Nové Město pod Smrkem, Frýdlant, Hodkovice nad Mohelkou, Hejnice, Hrádek nad Nisou)

Majetková trestná činnost za rok 1998

Celkový nápad majetkových trestných činů činil 4 636. skutků. Z toho se podařilo objasnit 993 skutků.

Krádeží vloupáním bylo celkem 1345 objasněných 291.

Z toho největší počet činí krádeže vloupáním do objektů a to 544. Do bytů 238 do víkendových chat 239, do obchodů 130.

Krádeže prosté celkem 3 017 skutků z toho objasněno 578.

Z toho největší počet krádeže věcí z automobilů 1206, krádeže motorových vozidel dvoustopých 895, v objektech 321. Kapesních krádeží bylo 52.

Ostatní majetkové trestné činy celkem 274 objasněných 124. Z toho nejvíce bylo podvodů 75, zpronevěr 26. Poškození cizí věci v statistice neuvedeno.

Za rok 1998 byl nejčastějším majetkovým trestným činem krádež věcí z automobilů v počtu 1 206. Druhým nejčastějším majetkovým trestným činem v tomto roce byly krádeže motorových vozidel dvoustopých. počtem 895.

Majetková trestá činnost za rok 1999

Celkový nápad majetkových trestných činů činil 4 411 skutků. Z toho se podařilo objasnit 781 skutků.

Krádeží vloupáním bylo celkem 1 308 objasněných 289.

Z toho největší počet činí krádeže vloupáním do objektů a to 581. Do Víkendových chat 241, bytů 170, do obchodů 147.

Krádeže prosté celkem 2 828. skutků z toho objasněno 367.

Z toho největší počet krádeže věcí z automobilů 1 031, krádeže dvoustopých vozidel 893. Krádeže v objektech 362, kapesních krádeží 72.

Ostatní majetkové trestné činy celkem 275 z toho 125 objasněných. Z toho poškozování cizí věci (včetně sprayerství) 171, podvodů 83, zpronevěr 15.

Za rok 1999 byl nejčastějším majetkovým trestným činem krádež věcí z automobilů v počtu 1 031 . Druhým nejčastějším majetkovým trestným činem v tomto roce byly krádeže motorových vozidel dvoustopých. počtem 893.

Majetková trestná činnost za rok 2000

Celkový nápad majetkových trestných činů činil 4 711 skutků. Z toho se podařilo objasnit 1 032 skutků.

Krádeží vloupáním bylo celkem 1 355 objasněných 322.

Z toho největší počet činí krádeže vloupáním do objektů a to 563. Do víkendových chat 246, bytů 154, do obchodů 139.

Krádeže prosté celkem 3 055. skutků z toho objasněno 573.

Z toho největší počet krádeže věcí z automobilů 996, krádeže dvoustopých vozidel 730. Krádeže v objektech 518, kapesních krádeží 179.

Ostatní majetkové trestné činy celkem 301 z toho 157 objasněných. Z toho poškozování cizí věci (včetně sprayerství) 179, podvodů 83, zpronevěr 23.

Za rok 2000 byl nejčastějším majetkovým trestným činem krádež věcí z automobilů v počtu 996 . Druhým nejčastějším majetkovým trestným činem v tomto roce byly krádeže motorových vozidel dvoustopých, počtem 730.

Majetková trestná činnost za rok 2001

Celkový nápad majetkových trestných činů činil 4 197 skutků. Z toho se podařilo objasnit 1 060 skutků.

Krádeži vloupáním bylo celkem 1 182 objasněných 269.

Z toho největší počet činí krádeže vloupáním do objektů a to 552. Do víkendových chat 217, do obchodů 92, do bytů 83.

Krádeže prosté celkem 2 688. skutků z toho objasněno 628.

Z toho největší počet krádeže dvoustopých vozidel 737, krádeže věcí z automobilů 729, krádeže v objektech 512, kapesních krádeží 120.

Ostatní majetkové trestné činy celkem 327 z toho 163 objasněných. Z toho poškozování cizí věci (včetně sprayerství) 181, podvodů 102, zpronevěř 31.

Za rok 2001 byl nejčastějším majetkovým trestným činem krádež dvoustopých vozidel v počtu 737 . Druhým nejčastějším majetkovým trestným činem v tomto roce byly krádeže věcí z automobilů. Počtem 729

. Majetková trestná činnost za rok 2002

Celkový nápad majetkových trestných činů činil 4 447 skutků. Z toho se podařilo objasnit 884 skutků.

Krádeži vloupáním bylo celkem 1 460 objasněných 321.

Z toho největší počet činí krádeže vloupáním do objektů a to 697. Do víkendových chat 215, do obchodů 142, do bytů 127. .

Krádeže prosté celkem 2 699. skutků z toho objasněno 475.

Z toho největší počet krádeže věcí z automobilů 908, krádeže dvoustopých vozidel 682. Krádeže v objektech 415, kapesních krádeží 164.

Ostatní majetkové trestné činy celkem 288 z toho 88 objasněných. Z toho poškozování cizí věci (včetně sprayerství) 156, podvodů 99, zpronevěř 31.

Za rok 2002 byl nejčastějším majetkovým trestným činem krádež věcí z automobilů v počtu 908. Druhým nejčastějším majetkovým trestným činem v tomto roce byla krádež vloupáním do objektů počtem 697.

Majetková trestná činnost za rok 2003

Celkový nápad majetkových trestných činů činil 4 248 skutků. Z toho se podařilo objasnit 922 skutků.

Krádeží vloupáním bylo celkem 1 442 objasněných 300.

Z toho největší počet činí krádeže vloupáním do objektů a to 655. Do víkendových chat 235, do obchodů 189, do bytů 101. .

Krádeže prosté celkem 2 601. skutků z toho objasněno 536.

Z toho největší počet krádeže věcí z automobilů 885, krádeže dvoustopých vozidel 577. Krádeže v objektech 466, kapesních krádeží 221.

Ostatní majetkové trestné činy celkem 321 z toho 83 objasněných. Z toho poškozování cizí věci (včetně sprayerství) 138, podvodů 42, zpronevěř 21.

Za rok 2003 byl nejčastějším majetkovým trestným činem krádež věcí z automobilů v počtu 885. Druhým nejčastějším majetkovým trestným činem v tomto roce byla krádež vloupáním do objektů počtem 655.

Majetková trestná činnost za rok 2004

Celkový nápad majetkových trestných činů činil 3 854 skutků. Z toho se podařilo objasnit 1 085 skutků.

Krádeží vloupáním bylo celkem 1 276 objasněných 336.

Z toho největší počet činí krádeže vloupáním do objektů a to 645, do obchodů 149. Do víkendových chat 143, do bytů 129. .

Krádeže prosté celkem 2 336. skutků z toho objasněno 639.

Z toho největší počet krádeže věcí z automobilů 642, krádeže dvoustopých vozidel 579
Krádeže v objektech 399, kapesních krádeží 200.

Ostatní majetkové trestné činy celkem 242 z toho 110 objasněných. Z toho poškozování cizí věci (včetně sprayerství) 137, podvodů 78, zpronevěř 22.

Za rok 2004 byl nejčastějším majetkovým trestným činem krádež vloupání do objektů v počtu 645. Druhým nejčastějším majetkovým trestným činem v tomto roce byla krádež věcí z automobilů počtem 642.

Majetková trestná činnost za rok 2005

Celkový nápad majetkových trestných činů činil 3 091 skutků. Z toho se podařilo objasnit 970 skutků.

Krádeží vloupáním bylo celkem 973 objasněných 303.

Z toho největší počet činí krádeže vloupáním do objektů a to 479, do víkendových chat 88, do bytů 83, do obchodů 81 .

Krádeže prosté celkem 1 943. skutků z toho objasněno 554.

Z toho největší počet krádeže dvoustopých motorových vozidel v počtu 554, krádež věcí z automobilů 422, Krádeže v objektech 381, kapesních krádeží 166.

Ostatní majetkové trestné činy celkem 229 z toho 113 objasněných. Z toho poškozování cizí věci (včetně sprayerství) 118, podvodů 86, zpronevěř 22.

Za rok 2005 byl nejčastějším majetkovým trestným činem krádež dvoustopých motorových vozidel v počtu 554. Druhým nejčastějším majetkovým trestným činem v tomto roce byla krádež vloupáním do objektů počtem 479.

Majetková trestná činnost za rok 2006

Celkový nápad majetkových trestných činů činil 2 814 skutků. Z toho se podařilo objasnit 830 skutků.

Krádeží vloupáním bylo celkem 820 objasněných 228.

Z toho největší počet činí krádeže vloupáním do objektů a to 514, do víkendových chat 100, do obchodů 58, do bytů 38. .

Krádeže prosté celkem 1 775. skutků z toho objasněno 520.

Z toho největší počet krádeže dvoustopých motorových vozidel v počtu 499, krádež věcí z automobilů 373, Krádeže v objektech 376, kapesních krádeží 152.

Ostatní majetkové trestné činy celkem 219 z toho 82 objasněných. Z toho poškozování cizí věci (včetně sprayerství) 149, podvodů 46, zpronevěř 19.

Za rok 2006 byl nejčastějším majetkovým trestným činem krádež vloupáním do objektů v počtu 514. Druhým nejčastějším majetkovým trestným činem v tomto roce byla krádež dvoustopých motorových vozidel počtem 499.

Majetková trestná činnost za rok 2007

Celkový nápad majetkových trestných činů činil 3 080 skutků. Z toho se podařilo objasnit 903 skutků.

Krádeží vloupáním bylo celkem 911 objasněných 312.

Z toho největší počet činí krádeže vloupáním do objektů a to 547, do víkendových chat 96, do obchodů 76, do bytů 71. .

Krádeže prosté celkem 1 923. skutků z toho objasněno 500.

Z toho největší počet krádeže dvoustopých motorových vozidel v počtu 619,, Krádeže v objektech 484, krádež věcí z automobilů 364 kapesních krádeží 102.

Ostatní majetkové trestné činy celkem 246 z toho 91 objasněných. Z toho poškozování cizí věci (včetně sprayerství) 147, podvodů 57, zpronevěř 30.

Za rok 2007 byl nejčastějším majetkovým trestným činem krádež motorových vozidel dvoustopých počtem 619. Druhým nejčastějším majetkovým trestným činem v tomto roce byla krádež vloupáním do objektů počtem 547.

Majetková trestná činnost za rok 2008

Celkový nápad majetkových trestných činů činil 3 096 skutků. Z toho se podařilo objasnit 311 skutků.

Krádeží vloupáním bylo celkem 662 objasněných 182.

Z toho největší počet činí krádeže vloupáním do objektů a to 379, do víkendových chat 105, , do bytů 35, do obchodů 34.

Krádeže prosté celkem 2 164.skutků z toho objasněno 543.

Z toho největší počet krádeže krádeže dvoustopých motorových vozidel v počtu 660, Krádeže v objektech 612, krádež věcí z automobilů 447 kapesních krádeží 123.

Ostatní majetkové trestné činy celkem 270 z toho 86 objasněných. Z toho poškozování cizí věci (včetně sprayerství) 178, podvodů 66, zpronevěř 17.

Za rok 2008 byl nejčastějším majetkovým trestným činem krádež motorových vozidel dvoustopých počtem 660. Druhým nejčastějším majetkovým trestným činem v tomto roce byla krádež v objektech počtem 612.

Toto jsou údaje, které jsme k průzkumu předpokladů získali. Nyní je převedeme pro větší přehlednost do tabulky. Tuto uspořádáme tak, jak jsou údaje uvedeny, tedy v řádcích pod sebou uvedeme nejprve celkový nápad majetkové trestné činnosti, potom počet jednotlivých majetkových trestných činů. V sloupcích budou uvedeny jednotlivé roky.

Tabulka 1: přehled nejčastějších majetkových trestných činů dle druhu a období

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Nápad celkem	4636	4411	4711	4197	4447	4248	3854	3091	2814	3080	3096
Krádeže vloupáním	1345	1308	1355	1182	1460	1442	1276	973	820	911	662
Vloupání do objektů	544	581	563	552	697	655	645	479	514	547	379
Vloupání do chat	239	241	246	217	215	235	143	88	100	96	105
Vloupání do bytů	238	170	154	83	127	101	129	83	38	71	35
Vloupání do obchodů	130	147	139	92	142	189	149	81	58	76	34
Krádeže prostě	3017	2828	3055	2688	2699	2601	2336	1943	1775	1923	2164
Dvoustopých motorových vozidel	895	893	730	737	682	577	579	554	499	619	660
Věci z aut	1206	1031	996	729	908	885	642	422	373	364	447
V objektech	321	362	518	512	415	466	399	381	376	484	612
Kapesní	52	72	179	120	164	221	200	166	152	102	123
Ostatní majetkové trestné činy	274	275	301	327	288	321	242	229	219	246	270
Poškození cizí věci	-	171	179	181	156	138	137	118	149	147	178
Podvody	75	83	83	102	99	42	78	86	46	57	66
Zpronevěry	26	15	23	31	31	21	22	22	19	30	17

3.6 SHRNUÍ VÝSLEDKŮ

Jak z provedeného přehledu vyplývá nejčastěji se za posledních 10 let na Liberecku vyskytuje trestný čin krádeže prosté a to věci z aut. Druhým nejčastějším majetkovým trestným činem za toto období jsou krádeže motorových vozidel dvoustopých. Moje stanovené předpoklady se tedy nepotvrdily.

Dle těchto údajů jsem následně vybrala 10 spisů za každý rok a to pět k trestnému činu krádeže věci z aut a pět k trestnému činu krádeže motorových vozidel dvoustopých. Celkem jsem tedy měla k dispozici 100 spisů. Do těchto jsem nahlédla. Spisy byly vybrány náhodně dle policejní evidence.

Dle statistických výstupů se daří objasnit třetinu až polovinu případů trestného činu krádeže věci z aut. Krádeže motorových vozidel dvoustopých je to sotva pětina.

Není bez zajímavosti kdo se těchto trestných činů dopouští. V případě krádeže věci z aut to nejčastěji bývají pachatelé z řad slabších sociálních skupin, zejména lidé požívající drogy či jiné psychotropní látky, využívají příležitostí, málokdy se tyto krádeže dějí na objednávku např. kvůli konkrétní věci jako jsou autorádia určité značky, či poslední dobou oblíbené navigace. Ve většině případů jsou kolem automobilů, vidí věci zanechané na sedačkách, při tomto často poškodí dveře či okénko. Přestože se dá kvalifikovat rozbití okénka a dveří jako překonání jistící překážky a kvalifikovat tyto krádeže jako vloupání, statisticky jsou vedeny jako krádeže prosté, Mnohdy totiž majitelé aut zapomenou auto uzamknout popřípadě pachatelé umí auto otevřít bez viditelných známek poškození a pak se těžko určuje jak došlo k odcizení věci.

Jinak tomu je u odcizení celých motorových vozidel dvoustopých nejčastěji tedy opět automobilů, ale v poslední době jsem spadají i tzv „čtyřkolky“. Tyto krádeže se však dějí většinou organizovaně, na objednávku apod. Často jde o pojistné podvody. Nemalou roli zde hraje i značka aut. Nejčastěji se odcizují auto zn. Wolsvagen téměř všech typů(Passat, Golf aj.), z českých značek je to Škoda Octavia, Fabia, Felicia, dříve to byly zn. Škoda Favorit či 120 atd.

V bakalářské práci jsme se nezabývaly nejčastějšími pachateli majetkových trestných činů, ale především počty a druhy majetkových trestných činů. Nemohu sama za sebe říct jací pachatelé jsou nejrozšířenější, ale při své policejní praxi jsem se většinou setkávala se sociálně slabšími, pocházejícími z podobných rodinných poměrů jako popsáný případ.. Zabývala jsem se zpracováním spisových materiálů k majetkové trestné činnosti. Jelikož většina mě přidělených spisů se týkala buď trestného činu poškození cizí věci, kde se nejčastěji vyskytovalo tzv. „sprayerství“, nebo trestného činu krádeže věcí při sobě tzv. „kapesní“, stanovila jsem předpoklady právě na tomto podkladě. Statistické výstupy jsem konkrétněji rozebírala při zpracování této bakalářské práce.

Věděla jsem, že velice častým jevem jsou právě krádeže věcí z aut či krádeže celých aut, přesto jsem neočekávala, že těchto majetkových trestných činů je nejvíce.

Při zamyšlení nad tím proč tomu tak je, se nabízí fakt, že Liberec se nachází v blízkosti hranic. (Do nedávna hlídaných hraničních přechodů). Dnes je ještě snadnější odcizené automobily rychle odvézt mimo území České republiky, ikdyž je pravdou, že krádeže motorových vozidel mají klesající tendenci ještě výrazněji klesá i počet krádeží věcí z aut.

Kazuistika

Krátce zde popíšu případovou studii jednoho z pachatelů krádeže věcí z aut. Měla jsem možnost tento případ blíže poznat, neboť jsem se podílela na zpracování spisu k tomuto případu. Šlo o krádež věcí z auta, které majitel zaparkoval na parkovišti, které nebylo sledováno kamerami. Parkoviště bylo sice v osídlené oblasti, ale mimo dohled obyvatel okolních domů. Vozidlo zaparkoval v 22 hod., ráno když přišel k vozidlu nevšiml si ničeho zvláštního, v palubní přihrádce měl vždy uložen odnímatelný panel autorádia, výjimečně si ve vozidle v této přihrádce ponechal i jeden ze svých mobilních telefonů, dále navigaci. Domníval se, že když tyto věci dá do přihrádky nikdo si toho nevšimne. Když otevřel přihrádku a chtěl si připnout panel autorádia zjistil, že mu uvedené věci

chybí. . Nebyl si jistý zda vozidlo při zaparkování řádně uzamkl, a tak případ byl kvalifikován jako trestný čin krádeže a to bez vloupání. Výše škody činila více jak 5 000,- Kč.

Pachatel zanechal otisk na dveřích přihrádky a několik dalších otisků na dveřích auta. Počínal si tedy nepromyšleně. Na základě vyhodnocení daktyloskopických stop se podařilo pachatele této krádeže odhalit.

Jednalo se o mladého muže J. V. ve věku 21 let. V minulosti byl již několikrát policií stíhán pro obdobné trestné činy. Tento muž patří mezi tzv. „zájmové osoby policie“, jde o osoby buď již v minulosti stíhané, nebo prověřované v souvislosti s trestnou činností. Jelikož měl problémy pácháním drobných krádeží již jako mladistvý bylo nám známo něco z jeho rodinné anamnézy.

Pochází z neutěšených rodinných poměrů, kdy matka byla velice často napadána jeho otcem. Otec byl několikrát ve výkonu trestu odnětí svobody za ublížení na zdraví. Matka ve větší míře požívala alkohol v kombinaci s léky. Syn byl velice zanedbaný a uvažovalo se o ústavní výchově. J.V po skončení povinné školní docházky nastoupil do učebního oboru kuchař-číšník toto však neukončil. V 16 letech začal experimentovat s drogami a později se stal závislým. Jelikož neměl a nemá stále zaměstnání, peníze na obživu a omamné látky si obstarával trestnou činností nejčastěji drobnými krádežemi v obchodech, později začal s vykrádáním vozidel. Věci pak prodával do zastaváren a bazarů. Poprvé byl policií stíhán v 17 letech, ale soud upustil od potrestání. Při rozhovoru s tímto pachatelem jsme nadnesli otázku možného léčení. Řekl, že by se své závislosti rád zbavil, Doporučili jsme mu vhodnou poradnu a místa kam se může obrátit zejména na K-poradnu. Pachatel měl jinak slušné vystupování, jen byl velice zanedbaný a zdravotně na tom také nebyl nejlépe.

Tento případ se stal v roce 2006. S tímto mužem jsem se již od té doby v souvislosti s mým povoláním policisty nesetkala. Domnívám se, že pokud se neodstěhoval snad mu bylo ještě pomoci. Ačkoliv byl závislý na drogách, nebyl ještě úplná „troska“ jak v mnohých případech tomu tak je.

4 ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit jaká je nejčastější majetková trestná činnost na Liberecku za posledních 10 let.

Zjistili jsme, že nejčastěji se za posledních 10 let na Liberecku vyskytuje trestný čin krádeže prosté a to věcí z aut. Druhým nejčastějším majetkovým trestným činem za toto období jsou krádeže motorových vozidel dvoustopých. Moje stanovené předpoklady se tedy nepotvrdily.

K dispozici jsme měli jak statistické výstupy Policie České republiky tak spisovou dokumentaci vedena Obvodním oddělení Liberec-město, z období od počátku roku 1998 do konce roku 2008. Spisová dokumentace, byla použita pouze informativně pro doplnění statistických výstupů a dokreslení situace na úseku majetkové trestné činnosti na Liberecku. K dispozici jsme měli jak statistické výstupy tak

Během výzkumu se sice nepotvrdily naše předpoklady a to že nejčastější majetkovou trestnou činností jsou kapesní krádeže. a falší předpoklad. že druhou nejčastější majetkovou trestnou činností je poškozování cizí věci „sprejerství“, ale i tak bylo velikým přínosem zjistit jaké dva nejčastější majetkové trestné činy se na Liberecku za posledních 10 let vyskytují nejpočetněji.

Je zapotřebí celou situaci zvážit a nastolit co nejúčinnější preventivní opatření ke snížení trestné činnosti vůbec a majetkové zvlášť.

Na preventivních opatřeních můžeme pracovat všichni, vše si řádně zajistit, nebýt lhostejní k okolí, jsou to levná a velice účinná opatření.

Trestnou činnost se bohužel nepodaří zastavit nikdy, ale pokud budou nastolena účinná opatření, která alespoň sníží tyto negativní stránky života, přispěje to jistě ke spokojenějšímu způsobu života každého z nás.

5 NAVRHOVANÁ OPATŘENÍ

Vzhledem k výsledkům provedeného vyhodnocení, je třeba soustředit se na preventivní programy, které musí odpovídat místním podmínkám a potřebám. Konkrétně na našem okrese je třeba se věnovat motorovým vozidlům,

Směrem k obětem

Velkou měrou na snížení této majetkové trestné činnosti se mohou podílet sami občané. Je třeba aby věnovali pozornost zabezpečení svého majetku a aby si všímali svého okolí. Občané by především neměli nechávat ve vozidle cenné věci, i odložená bunda láká potencionálního pachatele. Je chybou domnívat se, že když se věci uzamknou do kufru vozidla, či do přihrádky, že toto je již bezpečnější, vždyť přece na to pachatelé nevidí, ale je plno tzv. „tipařů“, kdy zejména na parkovištích u obchodních domů sledují přijíždějící automobily kdo vystupuje, kam si věci ukládá atd.

Jedná se tedy spíše o technické zabezpečení především pořízení lepšího poplašného zařízení, uzamykání řadící páky používání imobilizéru, špatně odstranitelná výrobní čísla automobilů atd.

Směrem k policii

zvýšení a zdokonalování hlídkové a pořádkové služby, především v místech se zvýšeným výskytem těchto majetkových trestných činů.

Z praxe vím, že jsme se často pokoušeli promluvit s vedením jednoho obchodního domu, u kterého dochází ke zvýšenému výskytu krádeží věcí z aut a krádeže celých aut, tím, aby investovali do kamerového systému, který velice často odradí potencionální pachatele. Setkali jsme se však s velkou liknavostí

Směrem k pachatelům

Zvláště u mládeže Od samotné rodiny, přes školní zařízení až k zájmové činnosti v době volna. Pokud my jako rodiče, nebo jiné instituce zajistí pro mladé lidi dostatečné vzdělání, kvalitní využití volného času, je zde větší pravděpodobnost, že nesklouznou na „zcestí“. V této oblasti se určitě každé opatření do budoucna vyplatí.

6 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1. vydání. Praha: 1998. ISBN 80-85858-70-3

KUCHTA, J. *Trestní právo hmotné(zvláštní část)*. 2. vydání. Brno:1996. ISBN 80-210-1280-3

NOVOTNÝ, O., ET AL. *Kriminologie*. 2.. vydání. Praha: Aspi, 2004. ISBN 80-7357-026-2

NOVOTNÝ, O., ET AL. *Trestní právo hmotné..3. vydání*. Praha: Codex,1997. ISBN 80-901 185-1-8

JELÍNEK, J. *Trestní právo -novelizace*. Praha: Linde, 2000. ISBN 80-7201-208-8

Trestní předpisy 2008 (úplné znění). Ostrava: Sagit 2008. ISBN 978-80-7208-66-5

<http://insolvenční-rizeni.cz/co-je-insolvence/> staženo 10.4.2009